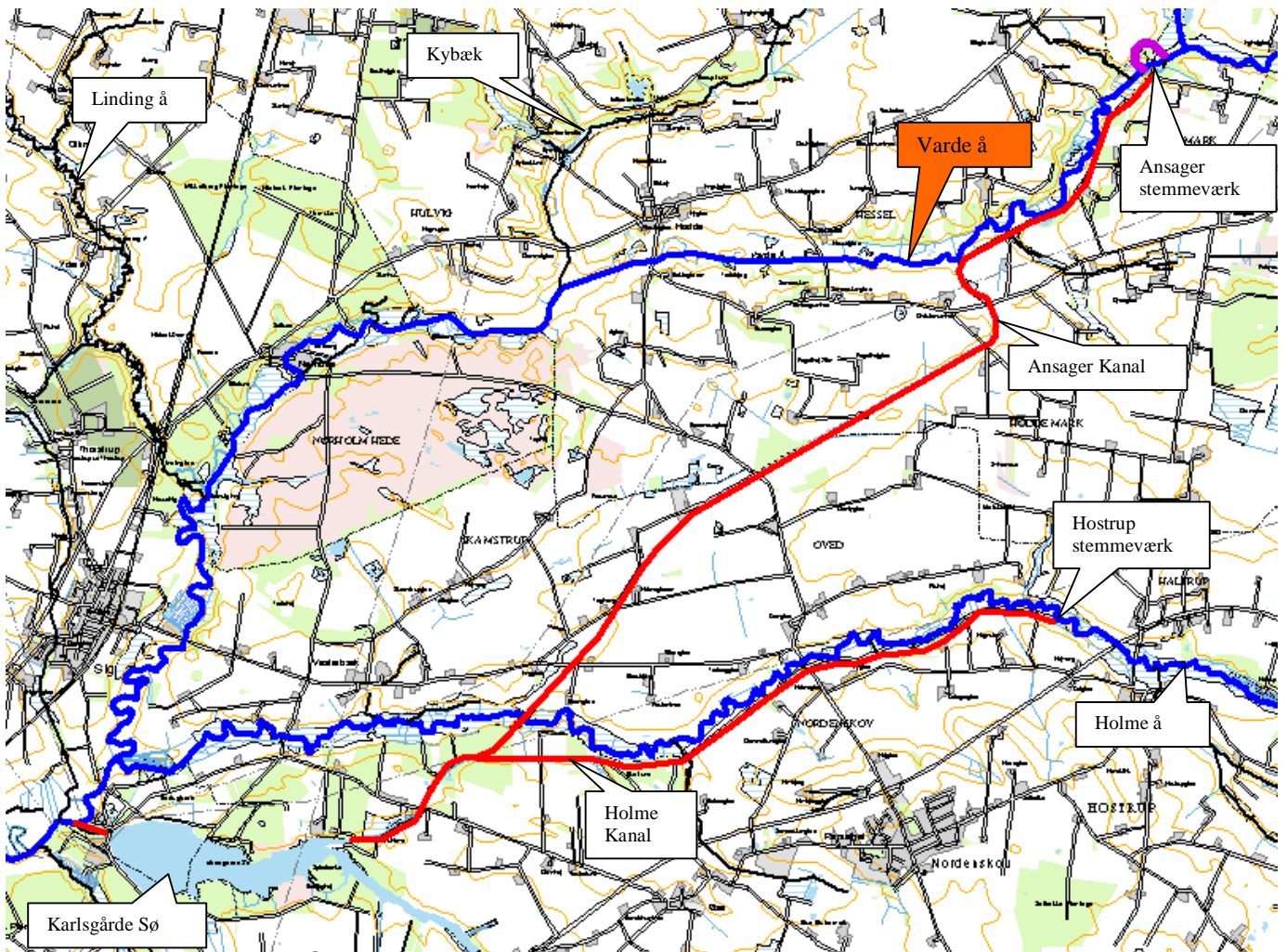

Skitseprojekt for
Udvidelse og gensnoning af Varde Å

Eksisterende forhold

Den nu 15,5 km lange del af Varde Å mellem Ansager Stemmeværk og afløbet fra Karlsgårde Sø mistede ca. 90 % af sin vandføring i 1945, da Karlsgårde Vandkraftværk blev udvidet med anlæg af Ansager stemmeværk og Ansager Kanal.

Siden da, har vandføringen på den øverste del været bestemt af, hvor meget vand der ledes gennem stemmeværket af hensyn til det nedstrøms liggende Sig Fiskeri.

Fiskeriet har kun om sommeren behov for tilledning af vand gennem Ansager stemmeværk. På denne øverste strækning er vandføringen derfor størst om sommeren (1.500 – 2.000 l/s) og mindst om vinteren (300-500 l/s). Længere nedstrøms øges vandføringen med den naturlige afstrømning fra tilløbene Kybæk og Linding Å.

Uanset dette, er Varde Å i dag kun en skygge af, hvad den var før 1945. Medvirkende hertil er også, at en strækning mellem Hessel og Nørholm blev uddybet og kanaliseret i 1950'erne, jf. nedenstående kort. Strækningen var oprindeligt 10 km lang og havde 35 åslynger. Efter reguleringen blev længden af strækningen reduceret til små 6 km.

Varde å før regulering i 1950'erne. Nuværende forløb er vist med rødt. Ansager Kanal vist med stipleet sort.

Åen er i perioden siden 1945 tilført en hel del sand, som har aflejret sig i det – i forhold til den reducerede vandføring - store vandløbsleje og indsnævret dette til en bundbredde på 4-7 m, mod oprindeligt op til 10-15 m bredde. Samtidig er bunden på den uregulerede del hævet væsentligt på grund af sandaflejringer. Åens nuværende vandføringsevne svarer til afvandingsbehovet på de omgivende landbrugsarealer.

Ved Sig Fiskeri er det dog et problem, at vandføringsevnen er reduceret væsentligt siden 1945. Det skyldes, at dambruget kun kunne placeres på dette sted i 1945 fordi der på daværende tidspunkt var et stort vandløbsleje med meget lidt vand. Senere aflejringer har givet anledning til stadigt forværrede afløbsforhold fra dambruget.

Åen krydses af 5 vejbroer. Heraf er én bro – Hessel bro – anlagt i forbindelse med reguleringen i 1950'erne. Broens vandslug på 6 m skal udvides i forbindelse med den planlagte vandføringsforøgelse.

Åen er såvel før som efter 1945 tilført forurenende stoffer fra det daværende Grindstedværket. Der er tale om kviksølv og andre miljøfremmede stoffer.

Projektet

I forbindelse med genopretning af Varde Å skal hele åens vandføring ledes til Varde Å nedstrøms stemmeværket, og Ansager Kanal skal lukkes. Det betyder, at åens årsmiddel-vandføring øges til 6-7 m³/s på den øvre del og ca. 9 m³ på den nedre del. Medianmax-vandføringen øges tilsvarende til hhv. 16 m³/s og 20 m³/s. Med henblik på dels at skaffe plads til den stærkt forøgede vandføring, dels at forbedre vandløbskvaliteten, foretages følgende:

Vandløbet udvides i bredden og/eller dybden således at der tilvejebringes et tværsnitsareal på 30 – 40 m², dog ca. 50 m² nedstrøms Sig Fiskeri.

I forbindelse med udvidelsen af vandløbet genåbnes de i 1950'erne afsnørede åslynger i det omfang aftaler herom kan indgås med lodsejerne.

Ved Nørholm Gods udgraves et ca. 500 m langt og 5 m bredt biløb til og forbi den gamle Nørholm Mølle. Biløbet er nødvendigt for at lede tilstrækkeligt med vand forbi godset hovedbygning.

Det opgravede materiale deponeres i størst muligt omfang på nærliggende landbrugsarealer i omdrift. Overskydende jord transporteres til deponering i Ansager Kanal. Beslutning om disponeringen af materialet skal træffes på grundlag af forudgående forureningsundersøgelser.

Efter udgravning af åen udlægges ca. 20 banker af gydegrus, hver med en længde på ca. 75 m.

De forventede anlægsudgifter anslås til ca. kr. 30.900.000

Yderligere oplysninger kan fås hos Ribe Amt på tlf. 79 88 60 00 eller via mail til afd-vandmiljo@ribeamt.dk.